

אמסטרדם

"**הבן** שלך פגש את הבת והחתן שלי - באמסטרדם" הארתי פנים לחבר קיבוץ אחד "תראה מה זה, בכל מקום רחוק שהם הולכים הם מוצאים בני משק קרובים". "כן.. אמר". "ואני שמח שהבן נסע, שם זה מקום למצוא בו עתיד." די הופתעתי מדבריו, היות והשיחה הזו התקיימה אחרי הפוגרום באמסטרדם, ולי היה נדמה שאין בארץ מי שמאמין שהסיפור שם היה על כדורגל. תהיתי אם זה קשור לדיכאון שמשדרים בערוצי החדשות. 'מקום עם עתיד' מלמלתי בשקט, והצעתי, בלב, שיקרא את גיא בכור באתר או בטלגרם ויראה איזה הווה עתיד למקום ההוא. שאלתי מה כוונתו בזה ונעניתי - "אני מכיר את הדעות שלך ולא ארצה להתווכח". לא התווכחתי, ולכן גם לא הצלחתי להבין איך הוא כבר יודע את דעותיי ומחשבותי, כי אני לא אמרתי בעניין הזה דבר. עד הנה.

פירות הארץ הטובה מהגרים לניכר. רוצים להיות 'אזרחי העולם'. מבקשים לעצמם עתיד טוב מזה הצפוי להם פה. **לדעתם**. הם רוצים שקט, כמו כולנו, ומאמינים ששם יהיה קל יותר לגור לצרוך ולנסוע. בעולם גלובלי שבו כישוריהם מנווטים את הצלחתך בים האדם, אנשים מוצלחים, וכאלה ברוך השם יש לנו בשפע, יצליחו בכל מקום בו ינחתו. כך בן המשק המלומד שבא לביקור ממקומו, בגרמניה, אשר הפיק וביים סרט לערוץ הממלכתי שם, שצולם כאן, על מה שקרה פה בשבעה באוקטובר. כך גם כלתו של חבר אחר, רופאה מומחית, שהרחיקה את בנו ונכדיו לניו-זילנד אחרי שקיבלה אשרה לעשות כן. וכך גם הבת האמצעית שלנו שמגדלת את שני ילדיה בניכר. לפירות הארץ הטובה יש נטייה טבעית להאיר את טובם החוצה. והם בולטים שם, כי שם לחושך יש רוב. אבל השנאה, רוחשת וממתינה בשקט לרוח, מכלה ומרקיבה אותם לאט. תמיד שנאו שם. לא פעם הראו ליהודים את אהבתם הנוצרית או את חיבתם לניקיון הגזע, ובזמן הזה, על כל החסדים הישנים נוסף גם הטוב המוסלמי. והם לא ירפו ולא ירפאו משנאתם. "את יכולה לגור לידם או לשכון בתוכם, להיראות כמותם ולשמוע שפתם, לצרוך משלהם או לעסוק בשלך ועדיין יראו בך משהו לשנאו" אמרתי לבת. "ואת גם יודעת את זה - למה הפסקת לענווד את מה שקיבלת מסבתא כשאת יוצאת מהבית?"

בארוחת צהריים אחת בחדר האוכל, ביום חורף קר, זכיתי לשמוע שיחה מעניינת. חבר סיפר על ימיו כרפתן ועל חליבות בוקר קפואות במיוחד. "מרוב הקור האצבעות היו מתאבנות וכדי להפשיר היינו נותנים לפרה להשתין עליהן" סיפר. התיאבון קצת התקלקל כשציירתי לי בראש את התמונות, וחשבתי שטוב שלא התחלתי לאכול. "אתה יודע..". אמרתי לחבר הזה - "הסיפור הזה שלך מזכיר לי משל חביב וישן - רוצה לשמוע מוסר והשכלו..?". כשהסכים סיפרתי - "מעשה בגוזל שהועף מהקן ביום סער, ונחת על הארץ הקפואה למרגלות העץ. בעודו קופא למוות, עברה פרה בדרכה חזרה מהאחו, ונתנה את מטענה המהביל בדיוק עליו. הגוזל שניצל, החל לציץ בשמחה על הגאולה והרווחה שבאו לו בהיסח הדעת. שמע אותו שועל אחד, שלף אותו ממרבצו החמים ובלעו בשתי נגיסות. שלושה מוסרי השכל ניתן ללמוד מהסיפור הזה - הראשון - לא כל מי שמחרבן עליך עושה לך רע, השני - לא כל מי שמוציא אותך מהחרא עושה לך טוב, ולבסוף - אם אתה בתוך חרא - אל תציץ!". והלכתי לשטוף ידיים. שוב.

"**סטטיסטיק**", המקום הכי מסוכן ליהודים אחרי השואה הוא בארץ ישראל.. הצטרף החתן לשיחה. "הסיכוי להיפגע פה גדול משם" פסק. לא אהבתי את חשבונות השמיים שערך

כי האל לא משחק בקוביות - "יצא לך לראות את הנאום של ראש הממשלה בקונגרס האמריקאי...? כשהציג את החיילים בפני העולם והודיע גבורתם..? את הקצין האתיופיה מהצנחנים שרץ שנים-עשר קילומטר ובדרך נלחם והציל - זוכר..?" "כן אני זוכר" אמר - "כאשר הם יבואו אליך, שם באמסטרדם, מי ירוץ בשבילך..!?!"

"הצעירים האלה שמהגרים מפה, לא קולטים את עומק האנטישמיות שיש שם, ומסרבים לראות רע עד שיפגעו" אמרה לי מי שעלתה מגולה בה שונאים יהודים בגלוי - "אלה גדלו באווירה חופשית ולא יודעים לזהות, אין להם את האינסטינקט הזה". עוד הוסיפה "אנחנו שבאנו משם יודעים מהילדות". גם יהודים שנולדו שם וחשבו שהם בשר מבשרה של הגולה מבינים בסוף את הסיפור העתיק. יש ביהודים משהו שמבדיל אותם מכל העמים. 'אזרחות העולם' כבר לא עובדת בשבילם והאזרחות המקומית לא עומדת להם. כמו זרים היו ולא בני המקום. עליהם, אך סמוי מעינם מצוי סימן שאין להסיר. סימן הברית. לאן שילכו יאיר ויזכיר את כורת הברית. כי זו העבודה שלו. להעיד בעצם קיומם. וזו הברית אין להפר כי תקום לנצח. והוא יתברך זוכר בריתו גם אם אנחנו לפעמים שוכחים. לא משנה לאן נברח ואיפה נמצא משכן סימן השכינה הוא עלינו.

משהו קטן לסיום –

שונאי ישראל לא מתקשים ולא מתעקשים לדעת מיהו יהודי ומהי מהותו. הם לא מבדילים בין טוב לרע. לנו זה יותר קשה. האם רק עניין דת הלכה ועיקרי אמונה?- יש יהודים שהקטינו בדת אך גדלו באמונה והיו דגולים מרבה. ואולי במדינה היהודית העיקר הוא הבית והארץ? עם חופשי בארצנו, ועם הארץ חופשי..?- והנה רוב יהודי העולם לא גרים בה למרות הזכות השמורה להם מבטן ולידה. גם אין חולק שיהדות היא לא גזע כי יש לנו ברוך השם מכל הגזעים, למרות שהתחלנו כמשפחה אחת. ואולי כל הדברים האלה כולם..? דת ואמונה לאום ומשפחה. והארץ אזכור גם. כשכרת לנו הברית הציע **"ואתם תהיו-לי ממלכת כהנים, וגוי קדוש"** (שמות יט ו) ואנחנו הסכמנו. נגד ההר חנינו קיבלנו את התורה ואמרנו כאיש אחד 'נעשה ונשמע'. מאז אנחנו שלו. לתמיד. לא כלינו למרות חטאנו רק התייסרנו הרבה, ואת הדור הזה, היום, הרבה לנו מאבותינו. ובכל העולם רואים ומשתאים על הנס הזה שנקרא ישראל. ואנחנו רואים שדי במיעוטנו העושים טוב ורב לנו בסרים מרע, וכבר הוא יתברך בעדנו יותר ומגדיל טובו לנו עוד. ועוד. ואוהבנו בגויים זוכים לראות בעיניהם איך ההבטחה ואבְרָכָה מְבָרְכֶיךָ ומְקַלְלֶיךָ אָרָר (בראשית יב ג) מתקיימת להם, ואיך אלה השונאים והאויבים לנו מתקלקלים בעצמם. אין מנוחה ליגע ונחלה לעמל אלא בארץ, כי אין לשנאת ישראל תרופה בעולמנו. רק בעולמו.

ובבניין הארץ ננוחם -

דן חנוך .